

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор комунального
вищого навчального закладу
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
О.Л. Позднякова

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППВ05 «Основи патопсихології і психотерапії»

Галузь знань	0101	Педагогічна освіта
Напрямок підготовки	6.010105	«Корекційна освіта (за нозологіями)»
Освітньо-кваліфікаційний рівень		«бакалавр»

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи патопсихології і психотерапії» для студентів четвертого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)».

РОЗРОБНИК:

Хоміцький М. Є., кандидат медичних наук, доцент кафедри спеціальної освіти

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від «01» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
спеціальної освіти _____

А. В. Турубарова

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01010 Педагогічна освіта	Варіативна	
	Напрямок підготовки 6.010105 Корекційна освіта (за нозологіями)	Семестр	1-й
Модулів – 4	Рівень освіти: бакалавр	Аудиторні години: 80 год	
Змістових модулів – 4		Лекції: 36 год.	Практичні: 18 год.
Загальна кількість годин – 144			Лабораторні: год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4		Самостійна робота 64 год.	
		ІНДЗ: 26 год	
	Вид контролю: диф. залік		

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення студентів із основними напрямками психотерапії, закономірністю психотерапевтичного процесу; підготовка студентів до практичної роботи з людьми, які страждають на розлади психіки та поведінки; формування вмінь проводити диференційну діагностику психічних розладів та самостійної побудови подальшої тактики курації хворих.

Завдання навчальної дисципліни:

- обґрунтування теоретичних підстав психотерапевтичних напрямів;
- відокремлення провідних напрямів психотерапії стосовно певних порушень емоційного та поведінкового розвитку;
- визначення головних відмінностей у психотерапевтичних підходах різних напрямів;
- обґрунтування студентами власного теоретичного та практичного уподобання певного напрямку психотерапії;
- обґрунтування обмежень застосування психотерапії; усвідомлення взаємозв'язку психологічного та медичного напрямів у психотерапії.
- знання з особливостей виникнення та протікання відхилень у психічному стані людини;
- вивчення форм та механізмів порушень психічних процесів людини;
- застосування основних методів психологічної діагностики та допомоги у випадках наявності розладів психіки та поведінки;
- розуміння етіології, клінічних особливостей та патопсихологічного супроводження лікування психічних розладів з урахуванням клінічних особливостей.

В процесі вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- основні поняття, принципи, задачі та можливості психотерапії;
- основні теорії психотерапії;
- принципи психотерапевтичної допомоги;
- механізми корекційного впливу в практиці психологічного консультування;
- основні завдання патопсихології та засоби їх виконання;
- основні симптоматологічні прояви порушень психіки;
- психопатологічні особливості розвитку розладів психіки та поведінки.

уміти:

- проводити порівняльний аналіз різних психотерапевтичних підходів;
- аналізувати життєві ускладнення з позицій різних психотерапевтичних підходів;
- застосовувати на практиці окремі техніки психотерапії;
- аналізувати фактори, які активізують чи гальмують розвиток особистості у процесі онтогенезу та соціогенезу;
- надавати фахову допомогу особам із відхиленнями у психічному розвитку;
- розробляти програму патопсихологічного дослідження;
- аналізувати медичну документацію хворого;
- дослідити стан психічних функцій, процесів, станів пацієнта;
- діагностувати патопсихологічні синдроми в межах психічних захворювань.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

I. Загальними компетентностями:

1. Інструментальними:

- здатність ідентифікувати, формулювати та виконувати завдання;
- здатність до розуміння предмету, вивчення дисципліни та розуміння фаху.

2. Міжособистісними:

- здатність працювати в команді;
- здатність діяти на основі етичних міркувань.

3. Системними:

- здатність працювати самостійно;
- здатність навчатися, здійснювати особистий, професійний розвиток та впроваджувати знання у практичну діяльність.

II. Фаховими компетентностями:

- здатність планувати, розробляти та проводити психотерапевтичну консультацію;
- здатність аналізувати медичну документаці, досліджувати психічний стан клієнта;
- здатність до вдосконалення, корекції та розвитку власної компетентності у сфері психотерапії та патопсихології.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Загальні положення, принципи та напрями психотерапії.

Тема 1. Психотерапія в системі знання і практики.

Поняття «психотерапія» і його основні визначення. Психотерапія і психіатрія. Психотерапія і психологія, її співвідношення з фундаментальною, прикладною, практичною психологією. Психотерапія як один з видів психологічної допомоги населенню. Відмінність та подібність між психотерапією, психо консультуванням і психокорекцією. Психотерапія захворювання (психічного і соматичного) і психотерапія особистісного зростання.

Психотерапевтичне втручання. Клініко-психологічні втручання. Теорія психотерапії. Наукові основи психотерапії. Клінічні основи психотерапії. Фізіологічні основи психотерапії. Психологічні основи психотерапії. Механізми лікувальної дії психотерапії. Оцінка ефективності психотерапії. Альтернативна психотерапія.

Тема 2. Основні форми та напрями психотерапії.

Індивідуальна психотерапія. Сімейна психотерапія. Групова психотерапія. Психотерапевтичне середовище і психотерапевтичне співтовариство. Динамічний напрям у психотерапії. Когнітивно-поведінковий напрямок в психотерапії. Екзистенційно-гуманістичний напрямок у психотерапії.

Сугестивна психотерапія. Арттерапія. Тілесно-орієнтована психотерапія. Трансактний аналіз. Кризова психотерапія. Термінальна психотерапія. Короткострокова психотерапія. Інтегративні тенденції в психотерапії. Логотерапія. Гештальттерапія. Методи аутогенної релаксації.

Витоки психоаналізу. Основні положення класичного психоаналізу Фрейда З. Уявлення про сутність відхилення. Базові принципи психоаналітичної терапії. Формальні, організаційні і змістовні сторони психотерапевтичного процесу. Основні психотерапевтичні техніки. Роль психоаналітика. Обмеженість застосування психоаналізу як і будь-якого

Змістовий модуль II. Організація психотерапевтичної допомоги.

Тема 3. Суб'єкт і об'єкт психотерапії.

Можливі системи підготовки психотерапевтів різних напрямків. Вимоги, які пред'являються до особистості психотерапевта. Вимоги до професійної та особистісної готовності психотерапевта до професійної діяльності. Значимість особистості і індивідуального стилю психотерапевта для ефекту психотерапії. Особливості ролі, позиції і поведінки психотерапевта у взаємодії з клієнтом (пацієнтом) в різних традиціях. Основні ролі терапевта (тренер, вчитель, друг, фасилітатор, сповідник, поводитир і ін). Особиста відповідальність психотерапевта. Етичні принципи діяльності психотерапевта. Типи клієнтів.

Тема 4. Психотерапевтична зустріч.

Загальне уявлення про форми, методи, техніку психотерапії. Етапи психотерапевтичної допомоги. Організація психотерапевтичної допомоги. Вікові аспекти психотерапії. Особливості і різні форми організації психотерапевтичної допомоги. Організація роботи психотерапевтичних підрозділів. Психотерапія, психопрофілактика і реабілітація. Особливості психотерапії в Україні.

Перша зустріч з клієнтом. Проблема присутності психотерапевта в контакті. Скарги і запит клієнта. Встановлення сеттінгу. Виокремлення проблеми, з якою звертається клієнт. Завершення психотерапевтичної сесії. «Класичний» метод інтерв'язії. «Розстановка» як метод інтерв'язії.

Змістовий модуль III. Основні принципи та методи патопсихологічного дослідження та особливості порушень психічної діяльності.

Тема 5. Предмет та завдання патопсихології. Патопсихологічна діагностика загальних ознак розладів сфер психічної діяльності.

Предмет патопсихології як галузі нейронаук. Наукові, практичні та методологічні зв'язки патопсихології з суміжними дисциплінами: психіатрією, психопатологією, клінічною психологією, нейропсихологією та дефектологією. Основні діагностичні патопсихологічні засоби вивчення сфер психічної діяльності: співбесіда та спостереження, патопсихологічний експеримент, аналіз отриманих результатів та формування висновків. Типологізація експериментально-психологічних методів дослідження та напрямки їх використання.

Поняття симптому порушень психічної діяльності. Симптоми порушень свідомості та самосвідомості. Симптоми порушень сприйняття. Симптоми порушень мислення. Симптоми порушень емоцій. Симптоми порушень уваги. Симптоми порушень вольових процесів. Симптоми порушень пам'яті.

Тема 6. Патопсихологічні реєстр-синдроми та психопатологічні синдроми.

Поняття патопсихологічного реєстр-синдрому та його зв'язки с поняттям психопатологічного синдрому. Шизофренічний, афективно-ендогенний, олігофренічний, екзогенно-органічний, ендогенно-органічний, особистісно-аномальний та психогенно-психотичний реєстр-синдроми. Невротичні синдроми. Астенічний синдром. Сенестопатичний синдром. Обсесивний синдром. Іпохондричний синдром. Синдром деперсоналізації-дереалізації. Істеричний синдром.

Афективні синдроми. Депресивний синдром. Маніакальний синдром. Галюцинаторно-маревні синдроми. Синдром надцінних ідей. Паранояльний синдром. Параноїдний синдром. Галюцинаторний синдром. Галюцинаторно-параноїдний синдром. Парафренний синдром. Синдроми потьмареної свідомості. Деліріозний синдром. Аментивний синдром. Сутінкове потьмарення свідомості. Онейроїдний синдром.

Синдроми з переважанням рухово-вольових порушень. Апатико-абулічний синдром. Кататонічний синдром. Гебоїдний синдром. Гебефренічний синдром. Дефіцитарні синдроми Олігофренічний синдром. Психорганічний (енцефалопатичний) синдром. Корсаковський (амнестичний) синдром. Зміни особистості. Псевдопаралітичний синдром. Дементний синдром.

Тема 7. Патопсихологічна характеристика розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.

Загальні патопсихологічні характеристики деменції внаслідок органічного ураження головного мозку та методи її діагностики. Патопсихологічні особливості розвитку порушень когнітивної сфери у вигляді деменції внаслідок різних захворювань головного мозку. Хвороба Альцгеймера. Судинна деменція. Хвороба Піка. Хвороба Крейцфельда-Якоба. Хвороба Гентінгтона. Хвороба Паркінсона. Патопсихологічні характеристики інших порушень психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.

Органічний амнестичний синдром, не обумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами. Делірій, не обумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами. Органічний галюциноз. Органічний кататонічний розлад. Органічний маячний розлад. Органічний (афективний) розлад настрою. Органічний тривожний розлад. Органічний дисоціативний розлад. Органічний емоційно лабільний (астенічний) розлад. Легкий когнітивний розлад. Патопсихологічні характеристики розладів особистості внаслідок органічного ураження головного мозку. Органічний розлад особистості. Постенцефалітичний синдром. Посткоммоційний синдром.

Змістовий модуль IV. Основні принципи та методи патопсихологічного

дослідження та особливості порушень психічної діяльності.

Тема 8. Патопсихологічні особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин.

Патопсихологічні особливості психічних та поведінкових розладів, викликаних вживанням алкоголю. Абстинентний синдром. Стан відміни з делірієм. Психотичний розлад. Амнестичний синдром. Резидуальний психотичний розлад з відставленим дебютом. Патопсихологічні особливості психічних та поведінкових розладів, викликаних вживанням інших психоактивних речовин (опіоїдів, каннабіноїдів, кокаїну та інших психостимуляторів, галюциногенів, летючих розчинників та кофеїну).

Тема 9. Патопсихологічна діагностика основних ендогенних психотичних розладів.

Патопсихологічна діагностика шизофренії, шизоафективних та шизотипових розладів. Типологізація шизофренії. Параноїдна шизофренія. Гебефренна шизофренія. Кататонічна шизофренія. Недиференційована шизофренія. Постшизофренічна депресія. Резидуальна шизофренія. Проста шизофренія. Типи перебігу шизофренічних розладів. Шизотиповий розлад. Гострі та транзиторні психотичні розлади. Гострий шизофреноподібний психотичний розлад. Індукований маячний розлад. Шизоафективний розлад.

Патопсихологічна діагностика ендогенних психотичних та непсихотичних розладів настрою. Маніакальний епізод. Гіпоманія. Манія без психотичних симптомів та з психотичними симптомами. Біполярний афективний розлад. Депресивний епізод: легкий, помірний та важкий. Рекурентний депресивний розлад. Хронічні (афективні) розлади настрою.

Тема 10. Патопсихологічні особливості епілепсії та розумової відсталості.

Патопсихологія поведінкових синдромів, пов'язаних з фізіологічними порушеннями. Патопсихологія епілепсії. Судомні синдроми: генералізований судомний (великий епілептичний) припадок, адверзивний судомний припадок, парціальний припадок (напад Браві-Джексона), епілептичний стан (*status epilepticus*), малі напади. Епілептичні психози. Патопсихологічні особливості змін особистості при епілепсії.

Патопсихологічна діагностика розумової відсталості. Етіологія олігофреній. Легка розумова відсталість (дебільність), помірна і важка розумова відсталість (імбецильність), глибока розумова відсталість (ідіотія). Розлади прийому їжі: нервова анорексія, нервова булімія. Розлади сну неорганічної природи: безсоння неорганічної природи, гіпресомнія неорганічної природи, розлад режиму сну-неспанья неорганічної природи, сомнамбулізм, жахи під час сну, кошмари. Статева дисфункція, не обумовлена органічним розладом або захворюванням: відсутність або втрата статевого потягу, сексуальна відраза, відсутність сексуального задоволення, відсутність генітальної реакції, оргазмічна дисфункція, передчасна еякуляція, вагінізм неорганічної природи, діаспореунія неорганічної природи.

Тема 11. Патопсихологічна характеристика невротичних розладів, які пов'язані зі стресом та соматоформних розладів.

Патопсихологічна характеристика невротичних розладів відповідно до сучасної класифікації хвороб. Тривожно-фобічні розлади: агорафобія, соціальні фобії, специфічні (ізолювані) фобії. Інші тривожні розлади: панічний розлад, генералізований тривожний розлад, змішаний тривожний і депресивний розлад. Обсесивно-компульсивний розлад. Реакція на важкий стрес і порушення адаптації: гостра реакція на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлади адаптації.

Дісоціативні (конверсійні) розлади: дисоціативна амнезія, дисоціативна fuga, дисоціативний ступор, транс і стани оволодіння, дісоціативні розлади моторики, дісоціативні судоми, дисоціативна анестезія і втрата чуттєвого сприйняття, змішані дісоціативні

(конверсійні) розлади. Соматоформні розлади: соматизований розлад, недиференційований соматоформний розлад, іпохондричний розлад, соматоформна вегетативна дисфункція, хронічний соматоформний больовий розлад. Неврастенія.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. Загальні положення, принципи та напрями психотерапії.						
1. Психотерапія в системі знання і практики.	12	3	1	-	2	6
2. Основні форми та напрями психотерапії.	12	3	1	-	2	6
Разом за змістовим модулем 1	24	6	2	-	4	12
Змістовий модуль II. Організація психотерапевтичної допомоги.						
3. Суб'єкт і об'єкт психотерапії.	14	4	2	-	2	6
4. Психотерапевтична зустріч.	14	4	2	-	2	6
Разом за змістовим модулем 2	28	8	4		4	12
Змістовий модуль III. Основні принципи та методи патопсихологічного дослідження та особливості порушень психічної діяльності.						
5. Предмет та завдання патопсихології. Патопсихологічна діагностика загальних ознак розладів сфер психічної діяльності.	14	4	2	-	2	6
6. Патопсихологічні реєстр-синдроми та психопатологічні синдроми.	13	3	2	-	2	6
7. Патопсихологічна характеристика розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.	13	3	2	-	2	6
Разом за змістовим модулем 3	40	10	6	-	6	18
Змістовий модуль IV. Основні принципи та методи патопсихологічного дослідження та особливості порушень психічної діяльності.						
8. Патопсихологічні особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин.	14	3	2	-	3	6
9. Патопсихологічна діагностика основних ендогенних психотичних розладів.	14	3	2	-	3	6
10. Патопсихологічні особливості епілепсії та розумової відсталості.	12	3	1	-	3	5
11. Патопсихологічна характеристика невротичних розладів, які пов'язані зі стресом та соматоформних розладів.	12	3	1	-	3	5
Разом за змістовим модулем 4	52	12	6	-	12	22
Усього	144	36	18	-	26	64

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Психотерапія в системі знання і практики.	3
2	2	Основні форми та напрямки психотерапії.	3
3	3	Суб'єкт і об'єкт психотерапії.	4
4	4	Психотерапевтична зустріч.	4
5	5	Предмет та завдання патопсихології. Патопсихологічна діагностика загальних ознак розладів сфер психічної діяльності.	4
6	6	Патопсихологічні реєстр-синдроми та психопатологічні синдроми.	3
7	7	Патопсихологічна характеристика розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.	3
8	8	Патопсихологічні особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин.	3
9	9	Патопсихологічна діагностика основних ендогенних психотичних розладів.	3
10	10	Патопсихологічні особливості епілепсії та розумової відсталості.	3
11	11	Патопсихологічна характеристика невротичних розладів, які пов'язані зі стресом та соматоформних розладів.	3
Усього			36

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Психотерапія в системі знання і практики.	1
2	2	Основні форми та напрямки психотерапії.	1
3	3	Суб'єкт і об'єкт психотерапії.	2
4	4	Психотерапевтична зустріч.	2
5	5	Предмет та завдання патопсихології. Патопсихологічна діагностика загальних ознак розладів сфер психічної діяльності.	2
6	6	Патопсихологічні реєстр-синдроми та психопатологічні синдроми.	2
7	7	Патопсихологічна характеристика розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.	2
8	8	Патопсихологічні особливості розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин.	2
9	9	Патопсихологічна діагностика основних ендогенних психотичних розладів.	2
10	10	Патопсихологічні особливості епілепсії та розумової відсталості.	1
11	11	Патопсихологічна характеристика невротичних розладів, які пов'язані зі стресом та соматоформних розладів.	1
Усього			18

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	1. Аналіз типових скарг та клієнтів в психотерапії. 2. Аналіз архаїчних та релігійних практик психотерапії. 3. Проаналізуйте проблему особистісної та професійної підготовки психотерапевта в Україні.	6
2	2	1. Аналіз чинників саногенезу в індивідуальній та груповій психотерапії. 2. Провести метод ранніх спогадів за А. Адлером. 3. Знайдіть у спеціальній літературі та проаналізуйте метафори, що можуть бути використані для психотерапії конкретної психологічної проблеми або при психотерапії у різному віці.	6
3	3	1. Складіть та опишіть риси значущих для вас осіб. Проаналізувати в чому вони співпадають з рисами ваших батьків.	6
4	4	1. Оберіть одну з базових екзистенціальних категорій (смерть, самотність, відповідальність, воля, віра, абсурдність та ін.) та порівняльно проаналізуйте її з філософської, соціологічної та психотерапевтичної точок зору. 2. Розкрийте сутність компульсивно-обсесивного типу особистості.	6
5	5	1. Напишіть доповідь на тему «Сучасні методи дослідження в патопсихології». Форма подання: у вільному опису. 2. Законспектувати першоджерела: Ганнушкин П. Б. Избранные труды / П. Б. Ганнушкин // Хрестоматия по патопсихологии / Ред. Б. В. Зейгарник.	6
6	6	1. Заповніть стовбець 2 таблиці, вписуючи туди назви найбільш поширених симптомів (без їх описання). 2. Законспектувати першоджерела: Лукомский И. И. Маниакально-депрессивный психоз. Издание 2-е, дополненное / И. И. Лукомский. – М.: Медицина, 1968. – 161 с..	6
7	7	1. Структуруйте психопатологічну синдромологію, вписуючи в стовбець 1 таблиці назви психопатологічних синдромів, а в стовбець 2 – відповідні до них патопсихологічні реєстр-синдроми. 2. Законспектувати першоджерела: Козидубова В. М. Эволюция взглядов на патопсихологические основы диагностики депрессивных состояний в возрастном аспекте / В. М. Козидубова // Медична психологія. – 2013. - № 1. – С. 87-91.	6
8	8	1. Складіть конспект, в якому наведіть основні патопсихологічні ознаки наступних психічних розладів внаслідок органічного ураження головного мозку та складіть план патопсихологічного дослідження хворих на ці розлади: 2. Законспектувати першоджерела: Выготский Л. С. К проблеме психологи шизофрении / Л. С. Выготский // Хрестоматия по патопсихологии / Ред. Б. В. Зейгарник.	6
9	9	1. Проведіть диференційну патопсихологічну діагностику ендогенних депресивних розладів та депресивних розладів в межах порушень адаптації.	6
10	10	1. Оберіть одну із запропонованих тем та розкрийте особливості	5

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		патопсихологічного дослідження (засоби, методи, можливі перешкоди у проведенні) та провідні регістр-синдроми: 1. Нервова анорексія. 2. Нервова булімія. 3. Епілепсія. 4. Розумова відсталість 2. Законспектувати першоджерела: - Полякова А. В. Психотерапевтическая коррекция и реабилитация больных эпилепсией: современные подходы / А. В. Полякова // Медична психологія. – 2013. - № 1. – С. 107-110. - Выготский Л. С. Проблема умственной отсталости / Л. С. Выготский // Хрестоматія по патопсихології / Ред. Б. В. Зейгарник.	
11	11	1. Складіть конспект, в якому повинна бути відображена етіологія, патопсихологічні особливості однієї з хвороб, які перераховані нижче (оберіть тільки одну): параноїдна шизофренія, гебефренна шизофренія, кататонічна шизофренія., недиференційована шизофренія, постшизофренічна депресія, резидуальна шизофренія, проста шизофренія, шизотиповий розлад, шизоафективний розлад, біполярний афективний розлад, маніакальний епізод, депресивний епізод, гіпоманія, дистимія.	5
		Усього	64

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Для виконання індивідуального завдання студент повинен написати реферат на одну із тем.

Теми:

1. Проблема підготовки психотерапевтів в Україні.
2. Роль здобутків Ж.-М.Шарко у становленні психоаналізу.
3. Вплив ідей Й. Брейєра на формування теорії психоаналізу.
4. Поняття перенесення та контрперенесення в психоаналізі.
5. Основні ідеї В. Райха.
6. Психосоматична проблема в рамках психотерапії.
7. Підхід Я. Морено до психотерапії.
8. Основні положення сучасної когнітивно-поведінкової терапії.
9. Основні ідеї клієнт-центрованої терапії.
10. Основні ідеї психотерапії Сходу.
11. Основні сценарії в трансактному аналізі.
12. І. Ялом та екзистенційна терапія.
13. Прийоми та техніки психотерапії А. Адлера.
14. Техніки роботи в раціонально-емотивній психотерапії А. Елліса.
15. Патопсихологічні особливості пресенільних та сенільних органічних психічних розладів.
16. Сучасні методи патопсихологічної діагностики дементного синдрому.
17. Сучасні патопсихологічні підходи в діагностиці хвороби Альцгеймера.

18. Патопсихологічні особливості хвороби Паркінсона.
19. Патопсихологічні ознаки хвороби Піка.
20. Патопсихологічна діагностика розладів особистості при наркоманії, алкоголізмі.
21. Особливості патопсихологічної діагностики ознак синдрому залежності від психоактивних речовин.
22. Патопсихологічна диференційна діагностика шизофренії, шизотипових та шизоафективних розладів.
23. Сучасні патопсихологічні гіпотези етіології шизофренії.
24. Сучасні патопсихологічні гіпотези етіології афективних розладів.
25. Патопсихологічні методи діагностики олігофренії у дітей різного віку.
26. Сучасні патопсихологічні погляди на етіологію розладів особистості у дорослих (психопатій).
27. Патопсихологічні особливості діагностики розладів особистості у дорослих (психопатій).
28. Сучасні патопсихологічні погляди на диференціальну діагностику статевих збочень.
29. Сучасні патопсихологічні підходи до диференційної діагностики невротичних розладів
30. Сучасні методи діагностики диференційної діагностики невротичних розладів, пов'язаних зі стресом.
31. Проблема діагностики посттравматичного стресового розладу у сучасній патопсихології.
32. Патопсихологічні особливості розладів потягів у дорослих.
33. Патопсихологічні особливості дисоціативних розладів.
34. Патопсихологічна діагностика змін особистості при епілепсії.
35. Патопсихологія нервової анорексії.
36. Патопсихологія розладів сну неорганічної етіології.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування.

- **методи письмового контролю:** самостійна робота, модульне письмове тестування, реферат, презентації.

- **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Формами перевірки та контролю знань студентів є:

1. *Попередній контроль* застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів для планування навчального матеріалу.

2. *Поточний контроль* є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня засвоєння навчального матеріалу.

3. *Проміжний контроль* дозволяє перевірити ступінь засвоєння матеріалу після закінчення вивченого модулю.

4. *Підсумковий контроль* застосовується після вивчення студентом усього обсягу вивченого матеріалу. Видом підсумкового контролю з дисципліни є диф. залік.

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1		ЗМ 2		ЗМ 3			ЗМ 4			
	Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11
Практичні заняття (22 б)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Самостійна робота (22 б)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Поточний модульний контроль (40 б)	10		10		10			10			
ІНДЗ (реферат)	16										

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 63 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Перелік питань до заліку

1. Розкрийте особливості психотерапевтичного знання.
2. Опишіть класифікацію напрямків, видів та методів психотерапії.
3. Розкрийте структуру психотерапевтичної допомоги, її законодавчу базу.
4. Назвіть етичні проблеми психотерапії.
5. Охарактеризуйте підходи до оцінки ефективності психотерапії.
6. Назвіть парадигми психотерапевтичного контакту.
7. Опишіть типологію клієнтів психолога-психотерапевта.
8. Охарактеризуйте психологічні типи скарг.
9. Назвіть чинники саногенезу в психотерапії та психологічному консультуванні.
10. Розкрийте особливості психотерапії в умовах неврологічної, психіатричної та соматичної клініки.
11. Назвіть основні положення класичного психоаналізу.
12. Розкрийте сутність психотерапевтичного процесу в его-психології.
13. Розкрийте сутність психотерапевтичного процесу в школі об'єктних відносин.
14. Розкрийте сутність психотерапевтичного процесу в школі Селф-психології.
15. Опишіть етапи та методи роботи з пацієнтами психотичного рівня.
16. Опишіть етапи та методи роботи з пацієнтами граничного рівня.
17. Опишіть етапи та методи роботи з пацієнтами невротичного рівня.
18. Розкрийте технологію проведення балінт-груп.
19. Опишіть основні етапи та методи груп-аналізу.
20. Розкрийте основні положення індивідуальної психотерапії А. Адлера.
21. Опишіть методику ранніх спогадів.
22. Опишіть техніку метафоричного спілкування з дітьми.
23. Розкрийте загальні положення біоенергетичного аналізу В. Райха.
24. Розкрийте загальні положення біоенергетичного аналізу О. Лоуена.
25. Розкрийте основні положення біосинтезу Д. Боаделли.
26. Проведіть порівняльний аналіз технік роботи з м'язовими блоками у В. Райха та О. Лоуена.
27. Розкрийте техніки біосинтезу.
28. Опишіть основні етапи фокусінга.
29. Опишіть основні положення гештальт-терапії.
30. Розкрийте методи та техніки гештальт-терапії.
31. Опишіть основні положення психодрами.
32. Розкрийте методи та техніки психодрами.
33. Опишіть основні положення первинної психотерапії.
34. Розкрийте методи та техніки первинної психотерапії.
35. Опишіть основні положення філософсько-психологічних моделей екзистенціальної психотерапії.
36. Розкрийте методи та техніки екзистенціальної психотерапії.
37. Опишіть основні положення клієнт-центрованої психотерапії.
38. Розкрийте методи та техніки індивідуальної клієнт-центрованої психотерапії.
39. Розкрийте методи та техніки групової клієнт-центрованої психотерапії.
40. Опишіть основні положення когнітивної психотерапії.
41. Розкрийте методи та техніки когнітивної психотерапії.
42. Опишіть основні положення поведінкової психотерапії.
43. Опишіть основні положення нейролінгвістичного програмування.
44. Розкрийте методи та техніки поведінкової психотерапії.

45. Розкрийте методи та техніки нейролінгвістичного програмування.
46. Охарактеризуйте вікові та гендерні особливості проведення психотерапії.
47. Опишіть клінічне застосування релаксаційних методів.
48. Охарактеризуйте сутність нервово-м'язової релаксації.
49. Розкрийте сутність трансцендентальної медитації.
50. Дайте класифікацію медитативних методів.
51. Розкрийте методологію проведення патопсихологічної співбесіди.
52. Опишіть завдання та методологію патопсихологічного експерименту.
53. Опишіть проєктивні експериментально-психологічні методики.
54. Опишіть непроєктивні патопсихологічні методики.
55. Охарактеризуйте шизофренічний реєстр-синдром.
56. Охарактеризуйте афективно-ендогенний реєстр-синдром.
57. Охарактеризуйте олігофренічний реєстр-синдром.
58. Охарактеризуйте екзогенно-органічний реєстр-синдром.
59. Охарактеризуйте ендогенно-органічний реєстр-синдром.
60. Охарактеризуйте особистісно-аномальний реєстр-синдром.
61. Охарактеризуйте психогенно-психотичний реєстр-синдром.
62. Опишіть астеничний синдром.
63. Опишіть сенестопатичний синдром.
64. Опишіть obsесивний синдром.
65. Опишіть іпохондричний синдром.
66. Опишіть синдром деперсоналізації-дереалізації.
67. Опишіть істеричний синдром.
68. Опишіть афективні синдроми синдрому.
69. Синдром надцінних ідей.
70. Опишіть паранояльний синдром.
71. Опишіть параноїдний синдром.
72. Опишіть галюцинаторний синдром.
73. Опишіть галюцинаторно-параноїдний синдром.
74. Охарактеризуйте парафренний синдром.
75. Охарактеризуйте деліріозний синдром.
76. Охарактеризуйте сутінкове потьмарення свідомості.
77. Охарактеризуйте апатико-абулічний синдром.
78. Охарактеризуйте кататонічний синдром.
79. Охарактеризуйте гебоїдний синдром.
80. Охарактеризуйте дементний синдром.
81. Опишіть симптоми, які характерні для абстинентного синдрому при алкоголізмі.
82. Назвіть провідну патогенетичну ланку при формуванні хронічного алкоголізму.
83. Вкажіть синдроми зміненої залежності від алкоголю.
84. Вкажіть синдроми, які віднесені до змін алкогольної реактивності.
85. Охарактеризуйте алкогольне марення ревнощів.
86. Охарактеризуйте особливості розвитку алкогольних психозів.
87. Опишіть за яких умов астеничний синдром найбільш виражений.
88. Опишіть складний варіант депресивного синдрому.
89. Опишіть прості варіанти маніакального синдрому.
90. Дайте характеристику нав'язливим сумнівам.
91. Назвіть основні симптоми, що входять до obsесивного синдрому.
92. Дайте характеристику псевдогалюцинаціям.
93. Дайте визначення поняттю «ретроградна амнезія».
94. Охарактеризуйте розлади, які відносяться до парамнезій.
95. Опишіть амнезію, яка розвивається за законом Рібо.

96. Опишіть патологічний стан, що характеризується нерухомістю, яка розвивається під впливом імперативних галюцинацій.

97. Опишіть гострий алкогольний параноїд.

98. Вкажіть симптоми, які відображують динаміку толерантності при 2 стадії хронічного алкоголізму.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Абрамова Г. С. Практическая психология. – Москва : Академия, 1997. – 368 с.
2. Блейхер В. М., Крук И. В. Толковый словарь психиатрических терминов. – К., 1995.
3. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь : теория и практика. – Киев : Укртехпрес. – 1997. – 213 с.
4. Бурлачук Л. Ф. Психотерапия : учебник для вузов (психологические модели) / Л. Ф. Бурлачук, А. С. Кочарян, М. Е. Жидко. – Санкт Петербург : Питер, 2009. – 472 с.
5. Волков В. Н. Судебная психиатрия / В. Н. Волков. – М., 2001.
6. Зейгарник Б. В. Патопсихология / Б. В. Зейгарник. – М., 1986.
7. Карвасарский Б. Д. Психотерапия : учебник для вузов / Б. Д. Карвасарский. – изд. 2-е, перераб. – Санкт Петербург : Питер, 2002. – 672 с.
8. Классификация психических и поведенческих расстройств (с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями) / Под ред. Дж.Э. Купера / – Киев : Сфера, 2000. – 464 с.
9. Кондрашенко В. Т. Общая психотерапия / В. Т. Кондрашенко, Д. И. Донской – Минск : Высш. школа, 1997. – 464 с.
10. Кочарян Г. С. Психотерапия сексуальных расстройств и супружеских конфликтов / Г. С. Кочарян, А. С. Кочарян – Москва : Медицина, 1994. – 224 с.
11. Левченко И. Ю. Патопсихология: Теория и практика: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – Москва : Академия, 2000. – 232 с.
12. Мэй Р. Искусство психологического консультирования / Р. Мэй. – М., 1994.
13. Омелянович В. Ю. Основи судової психіатрії : навчальний посібник. – Донецьк : Норд-Пресс, 2006. – 205 с.
14. Рубинштейн С. Я. Экспериментальные методики патопсихологии / С. Я. Рубинштейн. – Москва : ЭКСМО-Пресс, 1999. – 448 с.

ДОДАТКОВА:

1. Групповая психотерапия / Под ред. Б. Д. Карвасарского и С. Ледара. – Москва : Медицина, 1990. – 384 с.
2. Захаров А. И. Неврозы у детей и подростков / А. И. Захаров – Ленинград : Медицина. – 1988. – 248 с.
3. Кабанов М. М. Методы психологической диагностики и коррекции в клинике / М. М. Кабанов, А. Е. Личко, В. М. Смирнов – Ленинград : Медицина, 1983. – 312 с.
4. Лоуэн А. Физическая динамика структуры характера / А. Лоуэн / Пер. с англ. – Москва : Компания ПАНИ, 1996. – 320 с.
5. Макдугалл Дж. Театры тела: психоаналитический подход к лечению психосоматических расстройств / Пер. с франц. – Дж. Макдугалл. – Москва : Когито-Центр, 2007. – 215 с.
6. Миллс Дж. Терапевтические метафоры для детей и «внутреннего ребенка» / Дж. Миллс, Р. Кроули / Пер. с англ. Т. К. Кругловой. – Москва : Класс, 1996. – 144 с.
7. Пезешкиан Н. Позитивная семейная психотерапия / Н. Пезешкиан. – Москва, 1992. – 332 с.
8. Перлс Ф. Внутри и вне помойного ведра / Ф. Перлс / Пер. с англ. – СПб. : Петербург – XXI век, 1995. – 448 с.
9. Рейнуотер Дж. Это в ваших силах / Рейнуотер Дж. – Москва : Прогресс, 1992. – 240 с.
10. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека / К. Роджерс / Пер. с англ. – Москва : Прогресс, Универс, 1994. – 480 с.

11. Роджерс К. Клиенто-центрированная терапия / Карл Роджерс / Пер. с англ. – Москва : Рефл-бук, Киев : Ваклер, 1997. – 320 с.
12. Роджерс К. О групповой психотерапии / Карл Роджерс / Пер. с англ. – Москва : Гиль-Эстель, 1993. – 224 с.
13. Рудестам К. Групповая психотерапия / К. Рудестам. – Москва : Прогресс, 1990. – 368 с.
14. Руководство по психиатрии. – В 2-х томах / Под ред. Г. В. Морозова. – М., 1988.
15. Свядоц А. М. Неврозы / А. М. Свядоц. – Москва : Медицина, 1982. – 368 с.
16. Семинар с доктором медицины Милтоном Г. Эриксоном (Уроки гипноза) / Редакция и комментарии Дж. К. Зейга / Пер. с англ. Т. К. Кругловой. – Москва : Класс, 1994. – 336 с.
17. Спиваковская А. С. Психопрофилактика детских неврозов / А. С. Спиваковская – Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1988. – 200 с.
18. Шерток Л. Гипноз / Л. Шерток. – Москва : Медицина, 1992. – 224 с.
19. Гельдер М. Оксфордское пособие по психиатрии / М. Гельдер, Д. Гет, Р. Т. Мейо. – Киев : Сфера, 1999.
20. Кон И. С. Введение в сексологию / И. С. Кон. – Москва : Медицина, 1998.
21. Корухов Ю. И. Комплексні дослідження в судовій експертизі / Ю. И. Корухов. – К., 1997.
22. Каплан Г. И. Клиническая психиатрия. – в 2-х томах / Г. И. Каплан, Б. Дж. Сэдок. – М., 1994.
23. Морозов Г. В. Судебная психиатрия / Г. В. Морозов. – М., 1986.
24. Марчук А. І. Судова психіатрія / А. І. Марчук. – К., 2003.
25. Дмитриев А.С. Судебная психиатрия : учебник / А.С. Дмитриев, Т. В. Клименко. – М., 1998.
26. Судебная психиатрия : учебник для вузов / Под общ. ред. Г. В. Морозова. – М., 1978.
27. Снежневский А. В. Руководство по психиатрии. – в 2-х томах / А. В. Снежневский. – М., 1983.
28. Справочник по психиатрии / Под ред. А. В. Снежневского. – М., 1985.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ:

1. <http://psyjournal.ru> – електронний журнал «Журнал практической психологии и психоанализа».
2. <http://www.oppl.ru/> – офіційний сайт Професійної Психотерапевтичної ліги.
3. <http://www.psa.kh.ua/> – офіційний сайт Всеукраїнського інституту клієнт-центрованої та експериментальної психотерапії.
4. <http://www.psychiatry.ua/rubrics/psyther.htm> – повно текстові наукові публікації з медичної психотерапії.
5. <http://www.psychotherapy.org/sites-links.htm#sites> – англomовний перелік професійних сайтів з різних напрямків психотерапії.